

5 IRK SORUNU VE ANTROPOLOJİ

Geniş kapsamlı konunun çok küçük bir bölümünü inceleyeceğiz.

İrk kavramıyla ilgili başlıca iki görüş var:

- İrk biyolojik bir kavramdır, sosyal bir boyutu yoktur;
- Sosyal bir kavramdır. Biyolojik boyutu yoktur.

Antropologlar ikinci anlamı (görüşü) tercih ederler.

Amerikan Antropoloji Association (AAA)"nın, ırkla ilgili görüşü aşağıdaki inkte bulunmaktadır:

<http://www.aaanet.org/stmts/recepp.htm>

- Bu görüş genetik bir kuramdan yola çıkar:
 - Farklar birden bire değil yavaş yavaş oluşur
 - Fizik özellikler birbirinden bağımsızdır
 - İrk öznel bir kavramdır
- Antropoloji ırklar tarihini de inceler
 - İrk kavramı kölelik ve sömürgecilikten gelir
- İnsanlar kültürle gelişir ve her kültürü öğrenebilir
Antropoloji bu konuda çok hassastır; çünkü, kavram kendisinden yayılmıştır
- İsveçli Linnaeus : *Systema Naturae* ("Doğal Sistemler")
 - Tanrı'nın bütün ırkları birden (aynı zamanrda) yarattığına inanıyordu.
 - İrklar sabittir ve değişmezler
- Bluemenbach (1795) İrkların zamanla bozulduğunu (değiştiğini) savundu
 - Bir ırklar hiyerarşisi yarattı
 - En güzel kafatası örneği Kafkasya*dan geldiği için "Kafkas" ırkını en tepeye yerleştirdi. Bu ırk Hazreti Adem ve Havva (Beyaz Hıristeyan) soyundan geliyordu

Kafkasyalı

Amerikalı Malayalı

Asyalı

Afrikalı

- Malaya'yı bir Irk (soy ağacı) kurmak için eklemişti
 - Irklar Kafkasya'dan uzaklaştıkça bozuluyordu
 - Kültürel ve ideolojik inançlar (önyargılar) bilime böyle sokuldu
 - Bu tür öznel sınıflamalar günümüzde de yapılmaktadır

Irklar hala gerçek bir sorundur: Irklar ve Amerikan yurttaşlığı

- Amerika Birleşik Devletleri, "yalnızca kendini yönetebilecek" düzeyde gelişmiş kişilere yurttaşlık hakkı verilebileceği ilkesi üzerine kurulmuştur.
 - 1790 tarihli *Göçmenler Yasası* bütün beyaz ve hür kişilerin yurttaş olabileceğini öngördüğü için
 - Katolikler, İrlandalılar ve Yahudiler yurttaş olabildiler
 - o Yasa, Doğu ve Merkezi Avrupa'dan büyük göçlere izin verdi
 - o İrlandalılara, daha önce sahip olmadıkları bazı haklar tanıdı
 - o Asyalılar bu ülkede çalışamayacakları için yurttaş olamadılar
 - o Amerika yerlilerine hâlâ yürürlükte olan ayrı bir statü verildi
- Amerikalı siyahlar, 1868 yılındaki 14. Anayasa değişikliğine kadar yurttaş olamadılar
- "Yerlilik" (*Nativist*) hareketi de ırk kavramı üzerine odaklanmıştı.
 - Amerikan halkının farklılaşmasından kaygılıydı.
 - Antropolojiyi ırkçı bir halbilimi olarak kullandı
 - Yeni gelen göçmenlerin kendilerini yönetemeyeceğinden kaygı duyuluyordu
- Asyalı göçmenler Irkçı söylemlerimiz karşı çıktılar
 - Onların ten renkleri Sicilyalılardan daha açıktı, öyleyse onlar saf beyaz ırka daha yakındılar
- *Eugenic* (Üstün Irk) Hareketi'nin Doğuşu
 - Arzu edilen ırk (beden) özelliklerinin yaratılması
 - Öjenik Ağacı modeli daha üstün ırklar yaratmaya kalktı
 - 1924 tarihli *Göçmenler Yasası* Kuzey Avrupalılar dışında bütün yabancıları engelledi.

- Irkçı söylemlere paralel olarak, bazı çevrelerde, ırkçılık karşıtı fikirler oluştu
 - Amerika'da kültürel Antropolojiyi kuran **Franz Boas**, ırk kavramlarına karşı çıktı
 - İnsanlar ırklarından dolayı değil kültürlerinden dolayı farklıdır
 - Kültürel bir hiyerarşi olamayacağını savundu (Musevi Boas)
 - Yahudilerin Beyaz Irka mensup olduğunu iddia etti
- WEB DuBois, sosyalist bir eylemci
 - Eğitim Kuruluna karşı Brown davasında, Dubois ve Boas'ın görüşleri duyuldu
 - Eğer bir şans verilirse siyah tenli Amerikalıların başarılı olacağı kanıtı gösterildi
- Sivil Haklar Hareketi, kendi davası için antropolojiyi seferber etti
- Bu girişim 1965 *Göçmenlik Yasası* ile ırkçı kotaları kaldırdı
- Göçmenler artık aşağıdaki özelliklere göre kabul edileceklerdi:
 - Kişisel beceri ve yetenekleri
 - Aile birleşmeleri ve
 - Siyasi Sığınma (iltica/ talepleri gibi)
- "Örnek azınlık" kavramını getirdi
- Asyalı, Afrikalı ve Antil adalı göçmen sayılarını arttırdı
- Sonuç olarak, MİT"ye çok sayıda yetenekli öğrenci katıldı dünyanın her yerinden
- 1924 yılından önce, Avrupalı göçmenlerin farkları konusunda ciddi kaygılar vardı.
 - Günümüzde hepsi toptan aklandılar, "beyaz" olup çıktılar
 - Sınıflamalar nüfus dağılımlarına göre yapılıyor (Şu ülkeden bu kadar gibi)
- Bu fikirler yeni oluşu kadar eski (geleneklerin) yeniden keşfi gibi de görülebilir
- Böylece ırk sınıflamalarının zamanla nasıl değiştiğini görüyoruz
 - Güney Asyalılar eskiden "Asyalı" olarak tanınıyordu
 - Şimdilerde ise (2000ler)Araplarla birlikte sınıflanıyor

- Sosyal bir inşa (kurgu) konusu olarak ırk ilişkileri ve sorunları konusunda hâlâ ciddi araştırmalara gerek duyuluyor
- Aşağıdaki konular araştırılıyor
 - Sağlık bakımı (hizmetleri)
 - Siyasal direnmelerin kökleri
 - Yasaların uygulanması (infazı)
 - Yerleşme (yaşama) mahal ve mahalleleri
- Bugünkü Antropolojide eğilimler
 - Tıbbi antropoloji
 - Biyolojik ve sosyal sınırlar
 - o Sağlık istatistikleri
 - o Sağlık hizmetlerinin yaygınlığı
 - Sosyal farklılaşmalar biyolojik ayrışmaları yol açabilir
 - o *Genetik* olmasa da...
- Irk sorunlar üzerinde siyasal seferberlik
 - İlaç şirketlerini ırk konusunda veri toplamaya mecbur etti
 - Tıp araştırmaları bütün ırkları kapsamalı
 - Irk verilerinin dışlayıcı (ayırımıcı) maksatlarla kullanılması sakıncalı
- Bunlar Antropolojinin büyük sorunlarıdır
İnkonunun “sosyal bir inşa” (insan icadı) olduğu gerçeğini tartıştıgımız göre, ırk eşitsizliğinin bir sınıflamadan ibaret olduğu gerçeği kabul edilmeden sorunlar nasıl çözülebilir?
